

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

ALAPITOTTA: JÓZAN MIKLÓS

Milyen legyen a budai templom.

Áprilisi és májusi számunkban foglalkoztunk az-
zal a javaslattal, melyet Simén Dániel teológiai tanár
atyánkfia nyújtott be a Képviselő Tanácshoz az uni-
tárius templomstílus **egységesítése** tárgyában. Amint
erre vezércikkben is rámutattunk, azért kellett fog-
lalkoznunk ezzel a javaslattal, mert általánosságban
sem tartottuk helyesnek, hogy parancsuralmilag meg-
állapítson egyházi főhatóságunk olyan egységes stí-
lust, melyben minden ezután építendő, vagy restau-
rálandó unitárius templomot tervezni kelljen. Rámu-
tattunk különböző szakértők hozzászólásaiban, hogy az
építőművészetnek ez a **megkötése** a halálát jelentené
a művészet fejlődésének, hogy egy ma meghatározott
stílus **idejét multtá** válhatik az idő múlásával, hogy
éppen ezért a görög keleti egyház kivételével **egyet-
len egyház, vagy világi szervezet sem állapított meg
egységes stílust**, hogy továbbá az építendő templom-
nak alkalmazkodnia kell az anyaghoz, amelyből épí-
tik, a környezethez, ahová építik, s a hívek lelki vilá-
gához, akiknek a számára építik. Kifejeztük azt a né-
zetünket is, hogy végeredményében nagyobb város-
sainkban kivihetetlen is lenne az egységes templom-
stílus, mert a **városrendezéssel** megbízott hivatalos
szervek beleszólnak abba, hogy milyen stílust választ
az építető, és ha a környezettel, a történelmi múltú
épülettársakkal, vagy a városfejlesztési tervekkel az
össze nem egyeztethető, úgy az építést meg is tilthat-
ják. Végül pedig éppen a Műemlékek Országos Bizott-
ságának elnöke mutatott rá arra, hogy sok századdal
ezelőtt épült templomaink **restaurálását** nem tartja
elképzelhetőnek, valamilyen mesterségesen megállapí-
tott egységes stílusban.

Az általános elvi szempontok mellett foglalkoznunk
kellett azonban ezzel a kérdéssel is annál inkább,
mert mi, budapesti unitáriusok, **templomot kívánunk**

építeni a fővárosban, még pedig olyan templomot,
mely unitáriusságunkat itt, az ország szívében, meg-
felelően képviselni tudja, s féltő volt, hogy az esetleg
kísérletképpen megállapított egységes templomstílus
elsősorban a Budapesten építendő unitárius templom-
ban talál kísérleti alanyra. Már pedig, ha Budapesten
megbukik ez a kísérlet, keveset fog már segíteni, ha
utána a határozatot meg is másítják, mert, sajnos,
nem vagyunk abban a helyzetben, hogy Budapesten
belátható időn belül még egy új templomot építhes-
sünk. A javaslathoz való hozzászólásokat tehát kizá-
rólag csak abból a célból kértük és közöltük, hogy az
egységes stílus elméleti és gyakorlati megvitatását ol-
vasóink és főhatóságunk színe elé terjesszük.

A fentiek után természetes, hogy most teret kell
adnunk a Budapesten építendő templom stílusának
szabad megvitatására. Az Unitárius Értesítő, úgyis
mint a budapesti unitárius egyházközség lapja, eddig
még nem kötötte le magát semmiféle stílus mellett,
vagy ellen sem. Minthogy azonban szeretnők, ha Bu-
dapesten építendő templomunk minden tekintetben a
lehető legjobb tervezést és kivitelezést elnyerhetné, és
minthogy a háború tartama alatt úgysem építhetünk,
s így bőven van időnk minden kérdés alapos megvi-
tatására, **több oldalról és több szempontból** szeretnők
a felmerülhető kérdéseket megvizsgálni.

Jelen számunkban építendő templomunk stílusá-
ról közlünk hozzászólásokat.

I.

Nagy megtiszteltetésnek veszem, hogy az unitárius
templomstílus kérdéséhez hozzászólhatok. Szerény vé-
leményem szerint ez a kérdés nemcsak az unitáriu-
soké, hanem az egész magyarságé, s az unitárius egy-
ház különös érdeme, hogy foglalkozik vele.

A magam részéről azt szeretném, ha minden magyar városnak olyan sajátos magyar íze lenne, aminő sajátos német íze van például Nürnbergnek. De honnan vegyük ezt az ízt?

Bizony nincs olyan történelmi stílusunk, amely magyarnak volna nevezhető. Bizonyos helyi íz található — mint például az erdélyi reneszánszé, vagy a kolozsvári unitárius templom sajátosan egyszerű barokkjáé — de az efélét csak a szakember látja meg. Megkülönböztető stílusnak az ilyesmi nem elegendő. Viszont tradíció nélkül mesterségesen kieszelt stílus nem vezetne magyar eredményre, csak magyarosságra, romantikus modorosságra, s hatástalanul lobbanna el, mint a század elején Lechner tiszteletreméltó kísérlete.

Mindenki számára felismerhető magyar tradíciót csak a népi építészetben és díszítőművészetben lehetünk. Azt mondhatná erre valaki, hogy népművészetünk sem eredeti, mert elemei nagyrésze idegen eredetű, különböző történelmi stílusok lerakódása. Igaz is, hogy a magyar népművészet sokat merített a történelmi stílusokból s legtöbb elemének kinyomozható a származása, de ez még nem jelenti azt, hogy nem eredeti magyar. Nem az a fontos, hogy mi honnan eredt, hanem, hogy hogy használják! Minden történelmi stílusnak is volt apja-anyja, mégsem mondhatja senki, hogy nem eredeti! A reneszánsz is görög-római mintákon indult el, mégsem mondják rá, hogy utánzat. Így a magyar nép művészete is táplálkozott történelmi stílusok elemeiből, de teljesen átalakított mindent a maga sajátos képére. Felismerhető magyar stílus természetes alapja tehát csak a magyar népi építkezés és díszítés tradíciója lehet.

Erre ismét azt mondhatná valaki: városaink nyugateurópai igényeit nem szállíthatjuk le a népi kezdetlegesség fokára, mert az erőltetett parasztromantika lenne. Ilyen vélekedésekkel szemben csak arra hívom fel a figyelmet, hogy egész korunk művészetén érződik a puritán egyszerűség szomjazása. Ez általános korjelenség. Még a római katolikus egyház is elfordult a bonyodalmakkal káprázó barokktól s modern épületeiben ó-keresztény és ó-olasz hangulatot kíván meg, az alkalmazott anyagok primitív ízű öszintességével. A budai farkasréti temető ó-olasz hangulatú modern kápolnáját senki sem mondhatja korszerűtlennek. A primitív egyszerűség tehát csak akkor lenne korszerűtlen, romantikus, vagy erőltetett, ha nem idegen minták után készült, hanem a magyar nép ízlésében fogant?!

Ahogy a katolikus egyház római gyökere indokolja mai épületeinek ó-olasz ízt, ugyanúgy indokolja a magyar unitárius és református egyház magyar népi talaja az épületeik magyar népi ízt. A magyar népi íz azonban nem azt jelenti, hogy népi varrottásokat, vagy bőrrátéteket faragjanak kőbe, hanem hogy az anyagoknak megfelelő népi eljárásokat alkalmazzák, s a magyar népi templomok egész hangulatát ugyanúgy ültessék át nemes modern anyagokba, ahogy a modern katolikus épületek átültetik az ó-olaszt, vagy a gótika hangulatát. Az ilyen átültetés nem jelenti a művész megkötését, sőt éppen keresésre serkenti: rászorítja, hogy ne idegen folyóiratokból kényelmeskedje össze a maga terveit, hanem igazán újat alkot-

son, teremtsen meg a magyar népi tradíción alapuló városi stílust.

A sepsi-kálnoki unitárius templom belseje egyszerű formáival, fehér falával, színes mennyezetekkel, szeivel és karzatának festett mellvédjével olyan bensőséges, tiszta, őszinte és áhítatosan hímes, mint minden igazi magyar munka. Milyen szép és milyen korszerű volna Budán egy unitárius templom monumentálisan egyszerű formákkal, tiszta fehér fallal, hímes mennyezetekkel, mellvéddel, szószékkel, ugyanolyan modern anyagokból és ugyanolyan mesterségbeli felkészültséggel, aminő a farkasréti róm. kat. kápolna — de olasz emlék helyett a kálnoki templom hangulatának emlékével! Engedjék meg nekem, hogy mint református magyar, így képzeljem el az unitárius budai templomának belsejét.

Szerény véleményem szerint nem volna célravezető valaminémű stílus megkötése, hanem arra kellene serkenteni, hogy a tervezők idegen tradíciók helyett magyar népi tradíciókból induljanak el. Így magától fog kialakulni a természetes versenyben az a magyar templomstílus, amit ennek a nemzedéknek kötelessége megvalósítani.

Fáy Aladár,

az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskolán az iparművészet tanára.

II.

Nagytiszteletű Uram!

Köszönöm megtisztelő sorait. Sajnos úton voltam, s útra kelek ismét. Így egyrészt csak most válaszolhatok, másrészt nem áll módomban a kívánt tanulmányt határidőig megírni. Véleményemet, ha megengedi, alább közlöm:

Kívánatos, hogy megszülessen a magyar unitárius templom művészi és vallási szempontból egyaránt kifogástalan eszményképe.

Lehetetlen ezt előírással, elméletben fogant szabályokkal megvalósítani. Örökérvényű formákat előre meghatározni, „kiszámítani“ nem lehet.

Mi a teendő tehát?

Rá kell állítani a problémát a fejlődés helyes útjára. Avatott kezek segítségét kell igénybe venni.

1. Szakértők bevonásával világos építési programot kell összeállítani. Tehát helyesen kell a kérdést feltenni.

2. Értékes magyar építészeket kell munkába állítani (pályázatok formájában!). Sok-sok feleletet kell meghallgatni.

Ez minden időben meg fogja határozni a követendő korszerű utat, s megteremti az örökké fejlődő korszerű magyar unitárius templom formáját.

Ez tömondatokban szerény véleményem. Amit fokozott meggyőződéssel vallok éppen a szakrális építészet terén, — még akkor is, ha szakmámmal szemben elfogultnak tartanak is, — mert látjuk, hogy a szakemberek mellözése, és az ebből következő sívártság e téren a legnagyobb.

Mély tisztelettel:

Dr. techn. vitéz Kiss Tibor
építészmérnök,
műegyetemi m. tanár.

(Folytatjuk.)

Lelkészi beiktatás Biharon.

Isten segedelmével új lelkeszt kapott a bihari unitárius egyházközség Kőröspataki Kiss Károly tiszteletes személyében. Pünkösdi ünnepén iktatták be egyházközségébe. A gyülekezeti ének elhangzása után Kőröspataki Kiss Károly lelkeszt igét hirdet, majd imája után Tordayné Tarcsafalvy Gizella énekelt tisztán csengő, üde, kulturált szép hanggal és átérzett előadással, megkapóan szépen egy gyönyörű, saját szövegére írt fohászt orgona és hegedű kíséret mellett. Utána dr. Kiss Elek püspökhelyettes úr lépett a szószékre és beiktatta hivatalába Kőröspataki Kiss Károly lelkeszt testvérünket. Ez után Isten áldását kérte az új lelkeszt munkájára és életére, valamint a gyülekezet és az unitárius egyház minden tagjára. Urvacsora osztás után a Himnusz dallamával befejeződött az istentisztelet és a lelkeszt beiktatás feledhetetlen szép ünnepe.

Délután ünnepség volt a kis templomban.

A püspökhelyettes úr az unitarizmus szent hivataláról, annak halhatatlan erejéről és igazságáról tartott előadást, majd megnyilatkozások hangzottak el „Miért lettem unitárius” címmel és egy igen értékes előadás hangzott el a „Magyar unitárius katona gondolkodása faj- és haza szeretete” címmel.

A mindvégig érdekes előadás a nemzeti imádság és a székely himnusz eléneklésével ért véget.

Torday Tibor.

Könyvek.

A szerkesztőségünkbe ismertetésre beküldött könyvek között nagy örömünkre most unitárius könyvek is akadnak. Mindenekelőtt az „Erdélyi ritkaságok” című, dr. Jancsó Elemér kitűnő és szakavatott szerkesztésében megjelenő könyvsorozat hetedik számaként kiadott Jánosfalvi Sándor István: „Székelyhoni utazás a két Homoród mellett” című kétkötetes műről számolunk be olvasóinknak, melyet Benczédi Pál, kolozsvári kollégiumunknak akkor még vallástanára, ma teológiai tanára rendezett sajtó alá. Sándor István 1804-ben született, több egyházközségünkben lelkeszkedett, s 1879-ben halt meg. Édesapja nyomdokaiba lépve, ő is a lelkeszt pályát választotta, s negyven év alatt hét unitárius egyházközségben szolgált. Író ember volt,

cikkeit a „Tudományos Gyűjtemény”, a „Brassói Ujság” és a „Vasárnapi Ujság” közölték. Legértékesebb munkái kéziratban maradtak reánk. Most közreadott munkája különösen az unitárius olvasó előtt fölbecsülhetetlen értékű. Hiszen az a vidék, amelyet bejárt, unitárius vidék, s így leírása jórészt unitárius családokra, vezető emberekre szorítkozik. Kár, hogy nem áll rendelkezésünkre több hely, hisz majd minden unitárius olvasó találhat ebben a könyvben olyan részleteket, ösöket, falvakat és tájakat, amelyek szívéhez egészen közel állanak. „Három időszakra oszlanak e jegyzeteim. 1. 1839-re, mely évben Udvarhelytől fogva Városfalváig jártam. 2. 1846-ra, melyben Homoródszentpálról egész végig utazgattam, mint karácsonyfalvi pap. 3. 1858-ra, melyben utazásom kezdetétől fogva, mindvégig tett utazásomat... utazási jegyzetekkel meg is toldottam.” — írja a szerző.

Ennek a munkának a kiadásával mind dr. Jancsó Elemér, mind Benczédi Pál atyánkfia kitűnő és mindnyájunk háláját kiérdemlő munkát végzett.

A másik könyv, amiről hírt kívánunk adni, az Abrudbányai János és Ferencz József szerkesztésében megjelent „Egy Istenünk, egy magyar hazánk” című gyűjtemény, mely legjelesebb unitárius íróink munkáit foglalja össze az unitárius irodalmat bemutatni szándékozó céllal. Tekintettel arra, hogy az írók között az Unitárius Értesítő szerkesztője is szerepel, úgy tartottuk illőnek, hogy kiadjuk a könyvet ismertetésre. Az ismertetés azonban késik, s ha ebből a számból kimarad, akkor lapunk olvasói a nyári szabadságra már nem tudnának értesülést szerezni ennek a könyvnek a megjelenéséről. Azt hisszük pedig, hogy ennek a könyvnek valóban ott kellene lennie minden unitárius ember asztalán, s minden unitárius nyaraló zsebében, hiszen igen sok kiváló unitárius író munkáit ismerhetjük meg belőle. Csalogatóul itt közöljük tartalomjegyzékét:

Kerek kő — előszó helyett — dr. Abrudbányai János és Ferencz József.

A Domine tanácsa — Szent-Iványi Sándor.

A tordai gyűlés — Sütő-Nagy László.

A vallásszabadság városa — Szabó Gáborné Weress Jolán.

Bardócz Pálné méhei — Gyallay Domokos.

Síró harangok — m. Szász Dénes.

Második József császár és Ágh István püspök beszélgetése — Ürmösi József.

A püspökné tanácsa — Gyallay Domokos.

Berde cipő — dr. Gelei József.

Apróságok a nagy Brassairól — Benczédi Pál.

Orbán Balázs példaadása — dr. Veress Gábor.

Kossuth és az unitarizmus — Kovács Kálmán.

Három püspök tere — Ferencz József.

A régi magyar Erdély — Vaska Géza.

Püspök a törvényszék előtt — Végh József.

Óda a székelykeresztúri gimnázium 150 éves évfordulójára — Józán Miklós.

Vér és nyelv — Útő Lajos.

A templom és iskola — dr. Mikó Imre.

Az oklándi templom — Kelemen Imre.

Szükség törvényt ront — Kővári Jakab.

Lélekhalászat — Simén Domokos.

„Az őrmester nem túri” — dr. Abrudbányai János.

Emlékeim „Kisamerikából” — Simén Dániel.

Bukaresti misszió — Lőrinczy Géza.

Ugyanaz a lélek — Gyallay Domokos.

Hózsák — Vitéz Nyiredy Gézáné.

Lőszerraktárból templom — Pethő István.

Letört ágak — dr. Csiki Gábor.

Az asszonygazdaság — Pálffy Ákos.

Békéltetés — Márkos Albert.

A könyv ára regénypapíron 5.— P, nyomópapíron 3.— P. Kapható az Unitárius Iratterjesztőnél, Kolozsvárott és az Unitárius Iratmissziónál Budapesten.

S ha már a nyári szabadságra viendő könyvekről beszélünk, feltétlenül rá kell irányítanunk olvasóink figyelmét Margittay Rikárd: „Balaton, tájak — emberek” című könyvére. Volt idő, amikor azért írtak könyvet a Balatonról, hogy a magyar tenger pártjára állítsák a magyar közönséget. Ma már a Balaton győzött, meghódította a művelt nyugat utazóit és fürdőzőit teljesen, s ami ennél sokkal nehezebb: még a magyar, igényes s jót csak külföldön elismerő gazdag rétegeket is. Ma már nem kell könyvet írni a Balaton népszerűsítésére, ellenkezőleg a Balaton szerelmesei keresik a könyveket, amelyek ennek a fekvésben, történelmi múltban, ízben és színben páratlan vidéknek a szépségével, múltjával és titkaival foglalkoznak. Kevés jó könyv állott eddig rendelkezésre a Balatonról, s különösen kevés, a mai igényeknek megfelelő könyv. Margittay Rikárd könyvében egybefoglalva találjuk meg csaknem mindazt, amit a Balatonról szóló klasszikus könyvek után mai szemmel látni és mai felfogással megérteni lehet. A 320 oldalas

könyv — dr. Vajna és Bokor képekkel illusztrált szép kiadásában — nélkülözhetetlen utitársa lesz minden balatoni nyaralónak.

Sz. I. S.

Gyermeknyaraltatás.

A gyermeknyaraltatás a magyarkúti „Szent-ábrahámi Pihenőben” megkezdődött. A nyaraláson mintegy negyvenöt gyermek vesz részt. Folyó hó 8-án, csütörtökön, délután mentek ki gyermekeink kísérőikkel együtt. A gyermeknyaraltatással kapcsolatban közzétett felkérésünkre híveink közül többen adományoztak pénzt és természetbeni dolgokat. Belovári Istvánné lekvárt, Kálnoki Kiss Jenőné lekvárt és margarint, valamint 10.— P-t, Fonó Ernőné lekvárt, Szegedi Istvánné babot, Gyimesi Istvánné babot, Ladányi Rezső 30 kg konzervet és 12 kg lekvárt, Kisgyörgy Áron babot, borsót és lencsét, Szent-Iványi Sándorné zsírt, N. N. 10 P-t. Az adományokat ezennel köszönettel nyugtázzuk, egyben pedig kérjük atyánkfiait, hogy szegény gyermekeink üdültetéséhez további szíves adományaikkal járuljanak hozzá, mert vállalkozásunk, az élelmezési nehézségekre való tekintettel, csak mindannyiunk támogatásával lehet eredményes. Kérjük, hogy mindennemű adományt a lelkeszi hivatal címére (V., Koháry-u. 2—4. III. em.) eljuttatni szíveskedjenek, honnan a nyaralóba eljuttatjuk azokat. A nyaraló gyermekek hozzátartozóit, valamint az érdeklődőket kötelességszerűen arról értesítjük, hogy a nyaralóban, tekintettel a nyaralók nagy számára és a nyaraló korlátozott terjedelmére, valamint az élelmezési nehézségekre, sem élelemmel, sem pedig szállással ellátni nem tudjuk. A múltban örömeinkre szolgált minden látogatás, ma azonban, a fentiekre való tekintettel, ilyenekben nem állhatunk senkinek sem szolgálatára. A gyermeknyaraltatás tartamát előre nem tudjuk közölni, mert az élelmezési helyzet fogja megszabni annak végét. A nyaraló gyermekek hozzátartozóit visszaérkezésük időpontjáról értesíteni fogjuk, hogy gyermekét mindenki átvehesse a pályaudvaron.

Postautalványon vagy csekken történő befizetések esetében kérjük az összeg rendeltetését okvetlenül feltüntetni, nehogy téves könyvelés miatt zavarok keletkezzenek.

Egyházi adó

Egyházközségünk presbitériuma erre az évre is kivetette az egyházi adót, hogy az egyházközség munkáját anyagiak terén is biztosítsa. A kivetés elleni fellebbezés határideje lejárt. Tekintettel arra, hogy az év első fele eltelt és még igen sokan vannak, akik nemcsak az ideit, de még a múlt évi egyházi adót sem fizették be, ezúton is felhívást intéz egyházközségünk adófizető tagjaihoz, hogy hátralékaikat és az ideit egyházi adót is megfizetni szíveskedjenek. Egyházközségünknek nincsenek nagy birtokai és csak igen kevés az a jövedelem, amit nem egyházi adóból nyerünk, úgyhogy azok kiadásainkat nem fedezhetik, ezért szükséges, hogy híveink egyházi adójukat pontosan megfizessék.

A változott életkörülmények mindannyiunk életét megnehezítették. A nehézségeket egy olyan intézmény, mint az egyházközség is, megérzi s tekintettel arra, hogy munkájához anyagi fedezetre is szükség van, a pontatlan adófizetés, vagy annak meg nem fizetése az egyházközség életében visszaesést idéz elő.

Egyházközségünk a közelmúltban festette ki templomát, a régi elavult világítás helyett szép, a mai kívánalmaknak megfelelő világítási berendezést állíttatott be és gyülekezeti termet létesített. Most van folyamatban a templom villamos fűtőberendezésének és az orgona modernizálásának megindítása. Ezekre — éppen híveink kifejezett kívánására hivatkozunk — szükség van, hogy az ország fővárosában a ránk bizottaknak megfelelhessünk.

Mindez pedig csak úgy lehetséges, ha híveink is eleget tesznek fizetési kötelezettségüknek. Ezért atyafiságos szeretettel kérjük híveinket, hogy — ha van — egyházi hátralékukat, valamint ezévi egyházi adójukat egyházközségünk pénztárába befizetni szíveskedjenek. Az egyházi adó befizethető személyesen, postautalványon, vagy csekken. A kivetésről szóló értesítés mellett mindenkinek küldöttünk csekklapot is, amennyiben valakinek még szüksége lenne csekklapra, úgy közölt kívánására

**Adakozzunk
a Lelkészi Könyvtár
javára**

készséggel küldünk. Egyházközségünk csekkszám-lájának száma: 30.400. Arra kérjük híveinket, hogy a postautalványon, vagy csekken történő befizetéseknél minden esetben szíveskedjenek feltüntetni az összeg rendeltetését, nehogy téves könyvelés miatt zavarok keletkezzenek.

Felhívás Orbán Balázs alapítványának kiegészítésére.

A székelykeresztúri unitárius, br. Orbán Balázs Gimnázium 150 éves emlékünnepén közóhajtóként hangzott el az az indítvány, hogy Orbán Balázs híres alapítványát, — mely a sok devalváció és konverzió miatt igen lemorzsolódott, — hatalmas összegű alapítvánnyá újra ki kell építeni. A gimnázium előljárósága úgy határozott, hogy egyszersmindenkori, de mielőbbi adakozásra kéri a Véndiákságot és a Gimnázium Barátait az Orbán Balázs-alap javára az intézet alapításának 150-ik éve alkalmából.

Orbán Balázs alapítványa különösen arról nevezetes, hogy a nagy alapítványozó kívánsága szerint minden osztályban, maguk a tanulók ítélik oda a jutalmat az iskolai év végén titkos szavazással — **vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül** — egy-egy jó erkölcsű, szegény jó tanulónak, hogy így már ifjúkorban gyakorolják a tanulók a lelkiismeretes, becsületes szavazást.

Siessen minden keresztúri vendiák és Orbán Balázs szellemének minden igaz tisztelője az alapítvány helyreállítására szíves adományával. Minden összeg a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium Pénztárához küldendő. Csekklapon is lehet fizetni, a csekklap száma: 25.001. (—)

CIMVÁLTOZÁS BEJELENTÉSE. Gyakran előfordul, hogy egyházközségi kiadványaink, küldeményeink rossz címzés következtében visszaérkeznek. Ezzel atyánkfiai hátrányban részesülnek, mert közleményeinket nem kapván kézhez, nem értesülnek esetleg igen fontos dolgokról. Ezért ezúton is arra kérjük atyánkfiait, hogy esetleges címváltozásukat egyházközségünk lelkészi hivatalához jeleltsék be személyesen, telefonon, vagy postai úton. A lelkészi hivatal címe: Koháry-u. 2—4. Telefon: 317—529. (Ugyanerre a címre kérjük bejelenteni az Unitárius Értesítő előfizetőinek esetleges címváltozását, hogy a lapot haladéktalanul eljuttathassuk.

Hirek.

Rádió közvetítette istentiszteletünket július hó 11-én d. e. 9 órakor, prédikált **Lőrinczi László** székelykeresztúri vallástanár.

Rádió közvetíti istentiszteletünket augusztus hó 1-én, d. e. 9 órakor a Koháry-utcai templomból. Prédikál **Taar Géza** nagyajtai lelkész.

Dunapataji istentiszteletek. Augusztus hóban Dunapatajon az istentiszteleteket a lelkész által esetenként közölt időben tartjuk, tekintettel arra, hogy lelkész szabadságra megy. Istentiszteleti sorrendünkben e hónapban ezért maradt ki a dunapatajinak közlése. Jövő hazi számunkban már a rendes beosztást is közölni fogjuk.

Győri unitárius testvéreinket június 25., 26. 27. és 28-án meglátogatta **Szent-Iványi Sándor** vezetőlelkész, feleségével együtt. Győri atyánkfiái *dr. Josipovich Istvánné, Németh Irma* tanárnő vezetése alatt buzgó lélekkel ápolják egymás között unitárius hitünket, s bár távol vannak minden unitárius egyházközségtől, hitüket el nem hagyják, sőt hozzánk áttért győri atyafiakkal is dicsekedhetnek. Szegényebb sorsú testvéreinkről igazi unitárius lélekkel gondoskodnak, s számukat és anyagi erejüket meghaladóan gondoskodtak és gondoskodnak a Dél-Erdélyből odamenekült unitárius, sőt más felekezeti székely testvéreink elhelyezéséről is.

Vasárnap, 27-én a mindig készséggel rendelkezésünkre bocsájtott református templomban — amiért ezúton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk ottani református testvéreinknek — istentisztelet és úrvacsorasztás volt, melyen Magyaróvárról és a vidékről átjött egy-két testvérünk, sőt győri, nem unitárius érdeklődők is résztvettek. Úrvacsorát alábbi atyánkfiái vettek: *Deák János, Demeter János, Fazakas György* ny. MÁV. altiszt, *Fekete Ernő* ny. irodaigazgató, *Ferenczy Gábor* mérnök, *Jeney Mihály, Körtvélyessi Iván* örnagy, *Majunka József* tanár, *Rázmán Elek, Rázmán Domokos* tanuló, *Reményik Andor* ny. min. tanácsos, *Szép János* ny. csendőrtiszthelyettes, *B. Varga László, Deák Jánosné, Dobó Lajosné, Módy Jánosné, Módy Vilma, Dr. Josipovich Istvánné, vitéz Perneczky Jenőné, Rázmán Elekné* és *Szent-Iványi Sándorné*.

Házasság. Csíkszentgyörgyi **Gál Ilona** és **dr. Konoróth Gyula** május hó 29-én házasságot kötöttek. A mi egy Istenünk áldása legyen az ifjú páron és szülőkön.

Vezetőlelkészünket, Szent-Iványi Sándort irodalmi munkásságának elismeréseképpen az Országos Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság tagjai sorába választotta. **Szent-Iványi Sándornak** ez már a harmadik irodalmi társasági tagsága, mert az

Erdélyi Irodalmi Társaság és az Unitárius Irodalmi Társaság is tagjai közé választotta már évekkel ezelőtt.

Ferencz József lelkész kéri unitárius híveinket, hogy mindenféle hivatalos ügyiratot Debrecen, Hatvan-u. 24. sz. a. címére küldjenek. Egyben értesíti, hogy a Misszió Házzal és annak internátusával kapcsolatos ügyekben címére levelet ne küldjenek, mert ez ügyekben 1943. január 1-től már nem illetékes.

Szent-Iványi Sándor vezetőlelkész július és augusztus hónapokban, operációja utáni állapota javítására betegszabadságon tartózkodik. Minden ügyben a lelkészi irodához szíveskedjenek fordulni, nehogy feleslegesen, eredménytelenül keressék a távollevő vezetőlelkészt.

Bencze Márton V. éves teológus atyánkfiát nevezte ki a püspök úr, az Unitárius Misszió Háza gyakorló segédlelkésznek. Fiatal atyánkfiát ez alkalomból szeretettel köszöntjük és munkásságára a mi egy Istenünk áldását kérjük.

Kelemen Béla vagyonkezelő gondnok afia, aki buzgó munkájával gyülekezeti termünk munkálatait befejezéshez juttatta, gyülekezeti termünk részére egy szép faliorát adományozott. A szép adományt e helyen is köszönettel nyugtázzuk s vagyonkezelő gondnok afia életére és további munkájára a mi egy Istenünk áldását kérjük.

Mezőmadarasi Fodor László atyánkfiát, **Fodor Béla** presbiter afia fiát június hó 30-án, a Pázmány Péter Tudományegyetemen a jogtudományok doktorává avatták. A fiatal dokornak, valamint kedves szüleinek szeretettel gratulálunk, életükre és munkájukra a mi egy Istenünk áldását kérjük.

Unitárius konfirmáció és vallás-vizsga f. isk. év végén Pécsen az evangélikus templomban folyt le öt hitfelekezet nyilvánossága előtt, amikor **Gálna Sándor** dunántúli missziós lelkész úrvacsorával egybekötött istentiszteletet tartott. A konfirmandus ajkáról elhangzott ima nemcsak a szülőkre, hanem minden jelenlévőre is mély hatást gyakorolt. Konfirmáltak: **Nyiredy László** és **Séra Domokos** gimnáziumi tanulók.

A János Zsigmond cserkészcsapat ez évben Magyarúton táborszik az unitárius nyaralóban. Július hó 8-án Szolga Ferenc parancsnok vezetésével kezdték meg a táborozást.

Dr. Lőrinczi István atyánkfiát a székelykeresztúri járásbíróság elnökévé nevezték ki. A kinevezés alkalmából szeretettel köszöntjük s a maga életére és munkásságára, valamint édesapja Lőrinczi István esperes életére a mi egy Istenünk áldását kérjük.

Az Unitárius Értesítő, egyházközségünk lapja arra hivatott, hogy a híreket híveinkhez eljuttassa és általában kapocs legyen mindannyiunk között. Ezt a hivatását hosszú időn át teljesítette. Egyedüli lehetősége, hogy hivatásának továbbra is megfeleljen előfizetési díjának pontos befizetésében rejlik. Az anyagdrágulás következtében évi előfizetési díját 5 pengőre kellett emelnünk. Meg kell említenünk, hogy a fennálló törvényes rendelkezések a lap küldését csak abban az esetben teszik lehetővé, ha az előfizetési díjak befizettettek. Ezekre való hivatkozással atyafiságos szeretettel kérjük előfizetőinket, hogy a lap előfizetési díját haladéktalanul rendezni szíveskedjenek, nehogy — szándékunk ellenére — a lap küldését be kelljen szüntetnünk. Az előfizetési díjak is postautalványon, vagy az egyházközség csekkjén küldhetők be, de személyesen is befizethetők. Kérjük azonban minden esetben feltüntetni az összeg rendeltetését.

Templomfűtés. A Koháry utcai templom fűtési berendezésének ügye is előrehaladt. A villamosfűtőberendezés elkészítésének akadályát az elnökség elhárította már részben, s minden remény meg van arra, hogy rövidesen a munkálatokat is megkezdhetjük. Ezzel végre megoldáshoz jut a régi probléma s az elkövetkezendő télen már fűtött templomban tarthatunk istentiszteletet.

A KONFIRMÁCIÓS KÉP megszerezhető a **Photos Rubens** cégnél. (Múzeum-körút 1-b. Telefon: 186—160.) Aki képet rendelt a fényképésztől fenti címen átveheti.

Orgonaépítés. Egyházközségünk közgyűlésének felhatalmazása alapján az elnökség most folytat tárgyalásokat a pécsi Angster céggel a Koháryutcai templom orgonájának átalakítása ügyében. Minden remény megvan arra, hogy ezt a régen óhajtott tervet megvalósuláshoz juttathatjuk, és a fővárosi templom minden kíváncsival megfelelő orgonával fog rendelkezni.

FELHÍVÁS. A kolozsvári *Egyetemi Irodalomtörténeti Intézet* megbízásából *Kriza János* püspök műveinek összegyűjtésével és sajtó alá rendezésével foglalkozom. Kérek mindenkit, aki bármilyen jelentékte-

len adat birtokában is lenne, akár a szerzőtől származó, akár csak reá vonatkozó levél, feljegyzés, megjegyzés, továbbá ott tartózkodására, átutazására, levelezésére, barátkozására és ismerettségére vonatkozó adalék, körleveleinek, leveleinek eredményeiről, visszhangjáról és hatásáról szóló bármilyen kis adat, a tudományos cél érdekében és a kiadás teljességéért szíveskedjék erről az alábbi címre értesítést küldeni. Ugyanezt kérem *Bölöni Farkas Sándorral* és báró *Orbán Balázssal* kapcsolatosan is, hogy annakidején a felhívást ne kelljen megismételni. Ha eredmény mutatkozik, mindenkivel személyesen veszem fel a kapcsolatot. Kolozsvár, Egyetemi Irodalomtörténeti Intézet, Király-u. 14. *Faragó József* egyet. hallgató.

Felvételek gyárgondozónői tanfolyamra. Budapest Székesfőváros Népművelési Bizottsága felügyelete mellett működő kétéves gyárgondozónői tanfolyam 1943—44. évfolyamára a felvételek megkezdődtek. Felvilágosítást ad *Baloghy Mária* igazgatónő II., Bimbó-út 3. I. 5. Telefon: 357—182, reggel 8—10 között.

Felvételek a Kisanyák Iskolája tanfolyamára. Budapest Székesfőváros Népművelési Bizottsága felügyelete mellett működő Kisanyák Iskolája egyéves egészségügyi és pedagógiai tanfolyam 1943—44. évfolyamára a felvételek megkezdődtek. Felvilágosítást ad: *Baloghy Mária* igazgatónő II., Bimbó-út 3. I. 5. Telefon: 357—182 reggel 8—10 között.

Anyakönyvi bejegyzések június hó 10-től július hó 10-ig: Kereszteltük: dr. Kósa Zoltán és Máthé Róza unitáriusok — Zsuzsánna — Bártfay Béla r. k. és Simonyi Györgyi unitárius — László, Gábor — Karaki Ödön unitárius és Mészáros Apollonia r. k. — Péter — dr. Nanovfszky Károly unitárius és Hollóssy Filep Klára unitárius — Emőke, Klára — Elekes Endre unitárius és Vincepál Irén unitárius — Endre — nevű gyermekeit. — Házasságot kötöttek: nemes nagyrákói és kelemenfalvi Rakovszky György, Endre, Márton r. k. és Szathmáry Gizella, Anna, Katalin, Mária unitárius. A mi egy Istenünk áldása legyen az ifjú páron. — Temetjük: Kaffka Ede ny. magántisztv. 88, dr. árközi Barabás József orvos, ny. belügyminiszteri osztályfőnök 67, Székely Ferenc bődízműves mester 32, Csekme Sándor ny. MÁV főművezető 62, Bertalan Mária bejárónő 60 éves atyánkfiát. — A mi egy Istenünk adjon békés nyugalmat az elköltözötteknek és vigasztalódást a szomorkodóknak.

Az Unitárius Iratmissziónál beszerezhetők bibliák, énekeskönyvek, unitárius hittani és történelmi könyvek, valamint egyéb vallásos tárgyú kiadványok. Az Iratmisszió nyitva van minden vasárnap d. e. 10—11 óráig (Koháry-utca 2—4. I. em. jobb lépcső).

Lelkeszi Könyvtárunk állománya az idők telése következtében hiányosnak bizonyult, ezért tervbe vettük kibővítését, illetve felfrissítését. Ez természetesen csak a költségvetés keretein belül lehetséges s így a kívánt eredményt nem tudjuk biztosítani. Ezért arra kérjük híveinket, hogy tehetségük szerint támogassák tervünket s az e célra szánt adományukat lelkeszi hivatalunk címére (V., Koháry-u. 4.) eljuttatni szíveskedjenek. Az adományok személyesen, csekken vagy postautalványon is befizethetők, de postai úton való befizetés esetében okvetlenül kérjük az összeg rendeltetését „lelkeszi könyvtár” jelzéssel megnevezni.

Lelkeszi Könyvtár részére az alábbi szíves adományokat fizették be egyházközségünk pénztárába: dr. Havas Béláné 10 P, kökösi Sigmond Sándor 8 P, Heilper Vilmos 20 P, Darvas Aladár és Papp Jenő 5—5 P, Tózsér András 10 P, dr. Lőrincz Ákos 15.50 P, Buzogány János 12 P, Szilágyi Artúr 50 P, Tarján Árpád 4 P, Kovács László 3 P. Összesen: 142.50 P. A nyugtázás mellett hálásan köszönjük a szíves adományokat és az adakozókra a mi egy Istenünk áldását kérjük.

A **Lelkeszi Nyugdíj Intézet** javára az alábbi adományok folytak be június hóban: dr. Surányi Ede, Székely Béla 10—10 P, özv. Polgár Lipótné 3.— P, Csáka János, Vajda András 2—2 P, Weltin Józsefné 1.— P. A mi egy Istenünk áldását kérjük az adakozókra.

Istentiszteleti sorrend aug. hónapban:

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	R. 1.	d. e. 9	Taar Géza
" " " " " "	8, 20, 22,	" "	Barabás István
" " " " " "	15, 29,	" "	Kereki Gábor
A Misszió Ház templomában (IX. Högyes E.-u. 3.)	1, 8, 15,	d. e. 10	Bencze Márton
" " " " " "	20, 22, 29	" "	" "

Vásároljon

Bibliát, énekeskönyvet és könyveket

Az unitárius iratmissziónál

Koháry-u. 4. sz. I. emelet jobb lépcső

Nyitva minden vasárnap 10 - 11

A magyarkúti gyermeknyaralás

céljára pénz és természetbeni adományokat kérünk.

Minden adományt a lelkeszi hivatal vesz át

Koháry-utca 2—4.

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 317-529.

Csekkszám: 30.400.

Felelős szerkesztő és kiadó:
Szent-Iványi Sándor

Előfizetési díj egy évre 5.— P.

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.

Megjelenik minden hó 15-én.

Utánaküldés kizárva!

Uj cím: